СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 116. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 18. травня, 1929. VOL XXXVII. No. 116. Jersey City, N. J., Saturday, May 18, 1929. THREE CENTS.

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ НАРАД 17-ТОЇ КОНВЕНЦІЇ У. Н. СОЮЗА

ДИСКУСУ НАІД ЗВІТАМИ ГОЛОВНИХ УРЯДНИКІВ. ДЕЛЕГАТ „РІДНОЇ ШКОЛИ" ПЕРЕДАЄ ПРИВІТ. ВСІМ ГОЛОВНИМ УРЯДНИКАМ УДІЛЕНО ВОТУМ ДОВІРЯ І ПРИЗНАННЄ ЗА ІХ СОВІСНУ ПРАЦЮ.

НЮАРК, 17. травня. — Четвертий день Конвенції заняли запити, ставлені делегатами до головних урядників у звязку з їх звітами. Перший відповідав головний председатель Т. Грицей, даючи повні й вичерпуючі відповіди на всі питання, яких було дуже багато. По нім відповідала головна містопредседателька п-ні Ольшаницька.

Відповідали рівнож радні: Т. Михальчук, В. Петрівський і д-р Клим.

В тім місці перервано наради і дано голос гостеви п. Львови Ясінчукови, делегатови „Рідної Школи".

Шановний делегат виготовив довший, глибоко обдуманий привіт від себе і від „Рідної Школи" з краю, пересланий спеціально Конвенції У. Н. Союза. Між иншим говорив п. Ясінчук таке:

„Благословляючи вашу роботу, промовляє до вас, світлі громадяне, Рідний Край: Не журіться, що не на вашій крови на рідній землі виростають квіти... Не кождому судилося з оружям в руках воювати. Важне й заплля. Ви його творите; ви творите нові, незнані в нас цінности. Ви, як той повний посвяти батько, що сам не їсть, аби дітям стало, уступили з краю і зменшили на часок його нужду. Ви, найшовши те, за чим шукали: людські умови життя, піддержали той Рідний Край у найлютіших хвилях. Вашою щедрістю ви вирівнали свій довг за минуле. За ту вашу щедрість Рідний Край передає вам свою щиру подяку і висловлює пошану. Я почуваюся безмежно щасливим, що мені — чи не першому делегатови Старого Краю — припала честь стануги перед чотирма сотками ЦВІТУ Американських Українців і заступати першу, підставну в нашого народу установу: „Рідну Школу". Як У. Н. Союз зростав на протязі років зусиллями дбайливих проводів і відданих справі службовиків, так зростала й „Рідна Школа" на протязі малощо не пів століття, аж стала сьогодня найважнішим чинником для українського шкільництва на землях, що опинилися під Польщею. Тому я, як представник „Рідної Школи", легко уявляю собі велич тої енергії, що вложили всі дбайливі одиниці у зріст У. Н. Союза. Нема сумніву, що та дбайливість і запопадливість буде царювати не тільки в будучій діяльности Союза, але й у теперішних нарадах і допоможе У. Н. Союзови створити українську фінансову могутність. Нехай У. Н. Союз росте й розвивається, нехай він надалі гуртує українських синів для їх власної користи та освідомляє їх про завдання для цілости, могучости нації і трудового люду".

Председатель Конвенції гром. Ревюк привитав делегата від імени Конвенції, делегатів і членів У. Н. Союза, як представника „Рідної Школи", себто тої інституції, що ратує під польською займанщиною душу української дитини. Председатель запевнив делегата, що У. Н. Союз і його члени, як досі так і надалі, будуть помагати Рідному Краєви, а помагаючи, будуть уважати своїм першим і святим обовязком допомагати „Рідній Школі". І якіб удари не падали на „Рідну Школу", У. Н. Союз все її возьме в оборону, бо Союзовці допомагають кождому, хто веде боротьбу з нашими ворогами.

Дальше слідували відповіди на дальші запити. Відповіли: головний рекоровий секретар Іван Каштанюк, головний фінансовий секретар Роман Слободян і головний касієр Василь Левчик.

По одержанню вияснень на поставлені ріжнородні запити делегати виявили головним урядникам свое задоволенне радісними оплесками й ухвалою довіря за чесну працю.

Звіти урядників зробили на делегатів як найкраще вражінне, бо делегати переконалися на фактах і цифрах, що діловодство в Союзі було ведене як найкраще.

ДАЛЬШІ ЖЕРТВИ ОТРУЙНОГО ГАЗУ.

КЛІВЛЕНД, 17. травня. — Трагедія, спричинена вибухом у підземеллю клівленської клініки, побільшилася, коли збільшилося число жертв. Досі померли від затруєння 124 особи. Часописи розписуються цілими сторонами про геройство тих, що намагалися ратувати затроених.

ДЕМСІ БУДЕ ЗНОВУ БОРОТИСЯ.

ШИКАГО, 17. травня. — Бувший кулачний чемпіон Джек Демсі буде знову боротися того літа з норвежським чемпіоном Оттом Поратом. За ту боротьбу має дістати $800,000.

ПАЧКУЮТЬ АЛЬКОГОЛЬ З КАНАДИ.

І ТО ЩОРАЗ БІЛЬШЕ. ТАК ЗАЯВЛЯЄ СЕКРЕТАР СТЕЙТУ.

ВАШИНГТОН, 17. травня. — Зі звіту секретаря стейту Стимсона довідуємося, що пачкованне алькоголю з Канади до стейтів зростає з кождим роком мимо заключених між обома державами умов щодо способів припинення пачкования. На протязі двох останніх літ прибережна американського сторожа сконфіскувала 634 суден і 964 автомобілів, що перевозили алькоголь з кораблів. Разом з тим сконфіковано 46,504 скринок пива, 6,644 бочівок пива і 16,560 скринок горівки. А за послідні місяці нового року сконфісковано майже стільки, що за попередні два роки. З того виходить, що пачкарство росте.

ПЕРЕСЛІДУЮТЬ СТРАЙКУЮЧИХ.

ЕЛІЗАБЕТТАВН, Теннесі, 17. травня. — Поліція кидала сльозистими газовими бомбами, щоби в той спосіб лекше арештувати понад 100 ткачів, що мали відгрожуватися страйколамі.

ЧЕРГОВА ПІВГОДИНА З УКРАЇНСЬКОЮ ПРОПРАМОЮ НА РАДІО.

В неділю, 19-го мая б. р., о годині 1.45—2.15 по полудни (о пів години скорше як попередними разами) відбудеться концерт зі стації в Джерзи Сіті, заходом Січового Базару „Сурма" 103 Евеню А, Ню Йорк і злучених з тим підприємств.

ТАТАРИ И ЛАТИНСЬКА АЗБУКА.

З Казані доносять, що в татарській республиці „ропроваджується тепер латинська азбука. Уряджується спеціяльні научні курси для дорослих. У часників курсів начислюють до 50,000 осіб.

ЦІЛИЙ УРЯД НА ЛАВІ ОБВИНУВАЧЕНИХ.

Немалу сензацію викликала судова розправа, яку веде окружний суд у Катовицях. На лаві обвинувачених засіли всі бувші урядовці митного уряду в Хожові. Обжалованої перепачкували між иншим пять вагонів заліза з Німеччини до Польщі.

ГЛЬОРИФІКАЦІЯ ПІЛСУДСЬКОГО СЕРЕД УКРАЇНЦІВ.

„Українська Нива", ч. 13 (186) з дня 19. березня ц. р., що виходила зпочатку у Варшаві, а тепер в Луцьку на Волині під редакцією Петра Певного. помістила на першій стороні портрет Пілсудського з маршалківською булавою, а крім цього передовицю п. з.: „Лицар відродженої Польщі", в якій в несмачний спосіб гльорифікує Йосифа Пілсудського як приятеля України. Передовиця кінчиться так: „Твердо віримо, що в день іменин великого польського патріота і великого приятеля України кожний щирий український патріот з глибокою сердечністю та пошаною скаже:

Хай живе Йосиф Пілсудський! Рицерзкої Польскої Одродзоней — честь!

От, куда ми докотилися в своїм сервілізмі! Є це грізне мементо для всіх щирих Українців, в яких ще є хоч крихітка національної гордости. Страшне це явище тим більше, що це не є новомодна оскільцина, яцківщина, хлібопашцина і т. д. За групою „Укр. Ниви" стоять поважніші українські круги. — („Час").

БЕЗЛИЧНЕ ОБДИРСТВО.

До черновецького „Часу" пишуть: Мимо всіх прекрасних обітниць стає у нас чимраз то гірше під кождим оглядом, а вже неімовірних річей допускаються власти. Ото по селах та місточках подістовали всякі урядники ріжні лвоси, карточки, календарі і инші такі річи, розраховані на безправне збогачення тих, що власть мають, тай ті урядники при кождій нагоді насилу пхають це зсе людям, ба навіть відтягають самі гроші на ці річи при всяких заплатах або відмовляють урядования, як їм не дається що на ті здирства. На залит кажуть урядники, що їм вже згори відтягнули платню тай вони мусять це робити, щоби собі відібрати гроші. Це подвійне насильство варварське і безприміре, відай у культурнім світі нема йому пари. Питаємо, чи знають наші посли про це?

XVII ГОЛОВНА КОНВЕНЦІЯ УНС.

Заходом Пресової Комісії нюарська газета Newark Star-Eagle вмістила таку замітку про Конвенцію У. Н. Союза:

UKRAINIAN SESSION TO ELECT OFFICERS.

The Ukrainian National Association of the United States, a fraternal organization of Ukrainians and their descendants with a membership of 35,000, will elect officers for the next four years Friday at the Y. M. H. A. building, 652 High street, where it is holding its annual convention this year.

Over 400 persons are attending from the 401 chapters of the society scattered throughout the United States. Omelian Reviuk, editor of "Svoboda," a Ukrainian daily published in Jersey City, is chairman of the convention. Dr. Klodnycki of New York is secretary.

„ВАЛЄЧНИЙ" МУЛЯР.

Підчас шкільної перерви учні акад. гімназії у Львові бавилися на подвірю гімн. будинку при вул. Сапіги. Бачив це мулярський робітник, що працював у поблизку, й, хотячи зазначити свою хоробрість та приязнь до братнього народу, кинув в гурт хлопців цеглу та важко ранив в голову одного з учнів. Окривавленого учня перенесено до кімнати, а справу віддано поліції.

БІБЛІЯ ДЛЯ СЛІПИХ.

У Вернігероде в Німеччині друкується тепер повна біблія для сліпих. Цілість матиме 27 томів. Примірники цієї біблії роздаватимуться сліпим даром.

ЯК ПОВСТАЛИ ПАПІРОСКИ.

Безумовно найстаршою є люлька, бо в музеях бачимо навіть з XI в. люльки — натомість папіроски є зовсім новим винаходом. Відомий французький повістяр Бієр Люї скалав колись, що „наша епоха дала людству одну нову приємність — папіроску". Люї говорив це вже давно, сьогодня вже багато більше нових приємностей, починаючи від коротких суконок (зорова приємність), а кінчаючи кактейлом („смакова" приємність), та всеж таки папіроска не є дуже старою приємністю.

Папіроски явилися в Европі біля 1840 р. Принесли їх французькі жовніри, котрі вертали з підбоїв Африки й там навчилися від Арабів курити тютюн, скручений в трубку з кукурудзянки. Таким чином папіроска походить зі Сходу, зновуж цигаро з Америки. Товариш Христофора Колюмба привезли з нової землі якусь таємничу рослину, яка „аромато тіла при втягуванню устами" й говорили, що тубольці обсівають свої поля якимись листками, які потім згоряють в люльках.

Наші прадіди, хоч не знали ще тютюну, курили з люльок ріжне пахуче зілля; голово великим успіхом тішився чобрин (материнка).

Перші европейські фабрики папіросок повстали 1860 р. Машину до їхнього виробу демонстровано на всесвітній виставі в 1878 р.

МАТЕРІЯЛИ ДО МУЗЕЮ.

В Кізлові коло Тернополя дня 21-го березня відбувся зїзд „старорусинів", колишніх вязнів Талергофу. По богослуженню почалися наради, підчас котрих доказано, що найбільшими ворогами руського народу є Українці й Німці (про инші національности не говорено!), котрі Українців видумали. Більше нічого не говорено ані нічого не доказано й тому закінчено зїзд зворушаючою піснею: „Пора, пора за Русь святую служити".

ПЛЕБІСЦИТ ЗА ЗНЕСЕННЯМ ШИНКІВ.

Плебісцит за знесенням шинків на українських землях під Польщею пройшов у порівнанні з громадами корінної Польщі з великим успіхом. Бо мимо всіляких перепон від старост перевело голосованя за знесенням шинків 147 громад львівського воєвідства, 50 станиславівського, 15 тернопільського. Разом у трох галицьких воєвідствах 212 громад, тоді як на землях всієї корінної Польщі за знесенням шинків голосувало тільки 8 громад.

„ЩЕ ОДНА ПРОВОКАЦІЯ..."

Під таким заголовком містить „Слово Польське" з дня 13-го квітня ц. р. в ч. 101 слідуюче: „Дня 5-го квітня 1929 о год. 7 рано відправив о. Шембай в асисті о. Ратича в парохіяльній церкві в Тернополі панахиду за душу бл. п. Ярослава Любовича, спільника нападу на листоноша у Львові. В богослуженню цьому взяли участь учні вищих кляс держ. укр. гімназії і учениці прив. жіночої гімназії УПТ в Тернополі. В ночі й рано розліплено летючки УВО, що славили чини Бесарабової, Коцка й Любовича".

ДЕШЕВА ПОДОРОЖ.

19-літній шлюсарський челядник Ґ. Бадян з Дрогобича став легким способом кондуктором: на лінії Борислав-Дрогобич продавав він пасажирам „правдиві" білети по зниженних цінах. Він діставав їх від залізничого портіра в Дрогобичі. І. Зброжка, який часто відбирав від пасажирів при приїзді білети неперебиті конденкторами. Третім спільником цієї трансакції був портіер І. Юха. Тепер поїхали вони всі три безплатно до вязниці.

ЗЛОЧИН БОЖЕВІЛЬНОГО.

З Берліна доносять, що з Духерові один з польських робітників дістав нападу божевілля й кинувся на свою жінку, завдавши їй 12 ран ножем. Нещасну жертву перевезено до лічниці, а божевільного приміщено в санаторій.

МІЖНАРОДНІ ФАЛЬШІВНИКИ ПАШПОРТІВ.

Віденська поліція арештувала в одному з віденських готелів сімох Італійців та одного Німця. Слідство виказало, що вони замірляли пустити в обіг три тисячі фалшивих пашпортів. Ними мали послугувати італійські емігранти в Франції. Серед арештованих був бувший італійський консул Альфонс Русо.

ДО ЧОГО ДИШЛА ЛЮДСЬКА ВПЕРТІСТЬ.

У Жовчеві, п. Рогатин, Іван Сидор віз обірник. По дорозі стрінувся з Олексою Грицевим, що їхав в порожні. Гриців не хотів вступитися Сидорові, лише приступив до нього й хотів ударити. Тимчасом Сидір випередив й ударив бичівном по голові. На це вибіг зі стодоли Максим Яцків і кінцем ціпа ударив Гриціва під груди. Гриців бореться з смертю. Сидора і Яцкова арештувала місцева поліція.

ПОРУЧНИК ЗАСТРІЛИВ ВЛАСНИТЕЛЯ РЕСТОРАНУ.

В Катовицях сповнилася трагедія в ресторані Вільгельма Важехи. 28-літній поручник 8 п. уланів Густо Корибергер, родом з Відня, застрілив власителя ресторану Важеху тому, що той знущався над своєю жінкою, Міею Кальківною, яка була нареченою поручника.

„ГРАФ ЦЕПЕЛІН" ВЕРНУВСЯ НАЗАД ДО НІМЕЧЧИНИ

ЗІПСУВАЛИСЯ ДВА МОТОРИ. ВЕРНУВСЯ, КОЛИ ВЖЕ БУВ НАД СЕРЕДЗЕМНИМ МОРЕМ. УКРАЇНЕЦЬ КРИГА РОЗСИЛАЄ СВОЇ РАДІОТЕЛЕГРАМИ.

БЕРЛІН (Німеччина), 17. травня. — Повітроплав „Граф Цепелін" вернувся назад до Фрідріхсгафена. Коли він уже перелетів над Францією та летів над Середземним морем, на ньому зіпсувалися два мотори. Капітан Екенер не хотів ризикувати з трома моторами пускатися в путь через океан, а тому вирішив вернутися назад до Німеччини.

Подорож цепеліна тепер стала важкою бо йому доводиться з великим трудом, не маючи всіх моторів у роботі, боротися проти сильного стрічного вітру. Тому скорість його лету значно зменшилася. Як тільки цепелін прибуде до своєї бази, негайно почнеться направа його моторів, щоби як найскорше він знову розпочав свою подорож до Америки.

Всі дивуються, що мотори зіпсувалися, коли повітроплав пролетів порівнюючи не багато дороги. Тимбільше, що раніше подібних випадків не було, а пробні лети перед вилетом до Америки та надзвичайно пильний огляд і перевірка моторів перед самим відлетом дали найліпші наслідки.

Українець — інжинір Крига розсилає радіотелєграми при помочі свого винаходу. Його спроби вдаються добре. Він повідомляє газети про лет „Графа Цепеліна".

ЗГИНУЛО ТРОЄ ЛЕТУНІВ.

ВСІ ЗАГИНУЛИ ПІДЧАС ЗМАГАНЬ ДЛЯ ВИБОРУ УЧАСНИКІВ НА РІЧНИЙ КОНКУРС БРИТИЙСЬКИХ ЛЕТУНІВ.

– ЛОНДОН (Англія), 17. травня. — Двоє найліпших англійських летунів та один механік згинули в присутности команданта британської повітроплавної фльоти. Кращі летуни переводили змагання для вибору з них учасників на майбутні річні змагання британських летунів.

Летун Байерс показував свій низький лет, перевернувши літак догори низом, але не міг своєчасно поставити його в звичайну позицію й розбився.

Другий летун пробував старий літак на 25 пасажирів. Цей літак пірнув носом до землі й розбився. Разом з ним згорів летун, а механік, що скочив з нього, розбився на смерть.

Не зважаючи на ці випадки, всі летуни продовжували свої змагання, бо так вимагають правила летництва, щоби негайно по катастрофі всі летуни, що пригладалися їй, піднослися в повітря, аби не піддатися страхови.

ПЛАВАЮЧА СУБМАРИНОВА БАЗА.

АНГЛІЯ ЗБУДУВАЛА СПЕЦІЯЛЬНИЙ КОРАБЕЛЬ, ЩО БУДЕ БАЗОЮ ДЛЯ ПІДВОДНИХ ЧОВНІВ.

ЛОНДОН (Англія), 17. травня. — В Англії збудовано новий тип військового корабля, який називається „субмариновою маткою". Цей корабель може плавати по всіх морях та океанах з екскадрою підводних човнів, для яких він буде постійною плавающою базою.

Ця база, крім амуніції, палива та иншого заосмотрення, потрібного для субмарин, має також величезні приміщення для 135 офіцирів та для 1,600 матросів, які там можуть відпочивати, після певного часу перебування на підводних човнах. Раніше залога підводних човнів мусіла їхати для відпочинку на сушу.

ЖОВТИЙ ДОЩ.

ТАКИЙ ДОЩ ВИПАВ У ШВАЙЦАРІЇ. УВЕСЬ БЕРНСЬКИЙ КАНТОН ВКРИТИЙ СІРКОЮ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія), 17. травня. — Великий дощ випав у бернському кантоні. Притім краплі його були закрашені жовтим кольором, яким укритий тепер увесь кантон. Думають, що сильний південний вітер приніс масу жовтого сірчаного пороху з якогонебудь старого вулькану.

ДИВНИЙ ЖАРТ ПРИРОДИ.

АСХАБАД (СССР), 17. травня. — Перські лікарі здивовані небувалим випадком родів. Одна жінка породила трійню, що складалася з двох білих і одної чорної дитини.

ВСЕ НА КОМУНІСТІВ.

ЯПОНСЬКА ПОЛІЦІЯ СКЛАДАЄ ВИНУ ЗА СТУДЕНТСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ НА КОМУНІСТІВ.

ТОКІО (Японія), 17. травня. — Студентство врядило протестаційне віче проти значної підвишки оплати за науку в університетах. Підчас палких протестаційних промов поліція почала розганяти студентів. Це привело до сутички між ними і поліцією.

Всю вину за студентські протести та за сутички з ними поліція складає на комуністів, вказуючи на те, що останніми часами радикальні ідеї все більше поширюються між студентством.

ЗАТРУЇЛИСЯ ЖОВНІРИ.

ПРАГА (Чехословаччина) 17. травня. — В одній невеличкій чеській залозі захорувало 250 жовнірів. Лікарі кажуть, що страва їх була чимсь затроена. Частина з них тепер тяжко хора.

ФАБРИКА ФОРДА В АНГЛІЇ.

ДАГЕНГАМ (Англія), 17. травня. — В присутности Фордового сина Едзеля відбулося заложення фабрики Форда над берегом ріки Тамізи. На святі заложення були присутні ріжні англійські достойники та представники від лондонського порту.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrajan newspaper published daily except Sundays and holidays at 85 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by th. Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, n. on March 6, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section ... of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сіті і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СИЛА В ОРГАНІЗАЦІЇ.

17-та Конвенція У. Н. Союза стягнула на наради кілька соток людей з ріжних наших кольоній. Зійшлися люде, з яких більша частина бере перший раз участь в конвенційних нарадах Союза. Зіхалися люде, які себе з роду не бачили і не знали. Зіхалися Союзовці ріжних вір і ріжних політичних переконань. І годі цього закрити, щоби на тім тлі не приходило між делегатами до терть. Тертя були на всіх инших конвенціях, їх не бракує і тепер. Та рішаючим буде одначе те, за чим заявиться більшість делегатів. Щодо цього остаточного рішення не будемо висказувати свого погляду, бо це буловб не на місці, бо за день-два виявить це сама Конвенція. Але нам приходиться піднести що инше.

Хто слідить за Конвенцією від першого дня, той зможе багато речого цікавого завважати. Першого дня ще делегати не зналися між собою, ще панував холод, ще не чути було того, що це зіхалися Союзові Діти, виховані на одніх і тих-самих ідеалах, на одній і тійсамій радости і на такімже горю. Та вже на третий день кождий завважив, що відчинилось серце Союзовців, вони себе пізнали і заговорили одною і тоюсамою мовою.

Хто прислухується нашим делегатам, як вони балакають між собою гуртками по нарадах Конвенції, цей набрати мусить великої поваги до цеї організації, яка виплекала з невиразної імігрантської маси Союзову Армію свідомих українських борців, які вже вміють розпізнати наш національний інтерес, які дорожать нашою інституцією як народним скарбом. І тому нема дива, що Союзовці і по конвенційних нарадах про нїщо инше не говорять, а тільки про У. Н. Союз. Тому не дивб, що їх так болюче дотикають всі напади на їх орган „Свободу" і на тих, що стоять у проводі У. Н. Союза.

Дехто, приглядаючись Конвенції, потерпає, що У. Н. Союз може попасти в невідповідні руки, себто такі, що запропастили славну традицію У. Н. Союза і його характер як народоправної інституції. Дехто думає, що делегатами вибрано звичайних робітників, які прецінь не мали часу читати всі подробиці і знати про всї справи нашої організації і її органу „Свободи" і тому можуть зле орієнтуватися. Та ми не маємо щодо цього ніяких побоювань. Як би не випали вибори, ми вірімо, що наша організація опиниться і на далі в совісних і чесних руках. Союзовці можуть не визнаватися в деяких тонкостях, але у них вилекав Союз самозаховажвий інстинкт. І той саме інстинкт, це витвір довгої мозольної організаційної й освідомляючої праці Союза. Той інстинкт не заводив досі Союза; він буде його сторожем тепер і в майбутньому.

ВІДГУКИ „ГЕРЕГИ" ПІЛСУДСЬКОГО.

(Оригінальна допись до „Свободи")

— (Пілсудські — майстер у заговорах. Найвищі заговірників з 1863-64 р. — Шасте Пілсудського яко заговірника. Він організує „стшельцуф". Вони під Раранчем — кидають Австріяків. Пілсудські — з Магдебурґу — на чолі польської держави. На Київ і з Київа. „Цуд над Віслою". Вітос усуває „Зюка" а цей по 1500 трупах обіймає владу. Протизників з війська тих. Війна з сеймом, котрому закидує „файдалітас". Бартель старається затерти враження цеї брутальности, та каже, що сойм був неконсеквентний. Дашинські ніби йому відповідає а мірить в Зюка. Конаплем і ганьбленєм народу не виховується. Шляхотчина засіяда в душу Поляків буту і шику. — Дашинські і Пілсудські — старі приятелі, але з рїжних політичних шкіл. Боротьба між демократичним і фашистівським напрямом. Власні слова Пілсудського — бють його!)

Пан Пілсудські належить до того рода людий, котрі думають, що вони на всім розуміються і все уміють лїпше зробити як другі. Але е і такі річи, котрі п. Пілсудські справді уміє робити, а то **заговори**. Заговори, котрі він сам організував і в котрих він сам участь брав — це були в своїм роді **„майстерштіки"** — бо основані і переведені на довголітній практиці і теоретичних студіях людий, що не хотіли на власну руку доперва ставити перші кроки та пробувати, щоби через якунебудь дурницю попасти в руки російських жандармів та на Сибір, — але у котрих всьо було розважено та обчислено. — людий, що до революції брались з засобом великого знання та з усталеною методою.

У своїм відчиті про повстанє 1863—1864 р., виголошеїм в 1924 р., каже Пілсудські, що він прямо дивувався наївности тих польських конспіраторів з того часу, котрі позакладали були цілі департаменти з регістратурами та з подрібними нормами для нераз дуже маловажних річий і що для нього, старого, кованого на всі ноги конспіратора, було це просто якоюсь чудасією.

Бож він і справді десятками літ конспірував. видавав „підпольно" (підземно, під підлогою) революційні брошури і відозви — та розвозив їх по російській Конгресівці, а що він так ярко описав у своїй брошурі п. з. „Бібула".

І дехто з його товаришів — як ось молодий робітник **Окрєя**, або інтеліґент **Монтвіл-Мірецкі** повисли на шибениці. другі повандрували на Сібір або до катоґри (як нпр. посол **Квапінський**, що висидів у ній десять літ), але Пілсудські мав якесь дивне щасте: з Сибіру втік, а від шибениці спасло його півторарічне удаванє варята — та остаточно викраденнє в перебранню дозорця д-ром Маркевичем (чи Марковським), що є тепер професором університету у Львові.

Остаточно прийшов Пілсудські до переконання, що самим терором нічого Росії не вдіє, але що треба **організувати** регулярне польське **військо**, котре би мож ужити на випадок европейської війни. І лучилася йому дурничка: Австрія, котра бачила, що відносини на сході Европи чимраз більше заостріюються — згодилась на це, щоби він на її території, по тихоньки організував своїх **„Стшельцуф"**. Організував він їх у Кракові, з кумпанованнє з Австріяками ішло як так далеко, що десь рік або два перед вибухом світової війни відбулися під Краковом маневри „стшельців": вони під проводом Пілсудського маневрували проти одного з фортів, обсадженого Австріяками і павіть... здобули його!

Остаточно до війни з Росією прийшло, а „стшельци" виросли в польський легіон. Боровся він, що правда з Москалями, але коли в Росії вибухла революція — він на Буковині **коло Раранча** перейшов на другий бік: досить йому було вже австрійської служби. Правда, тоді вже там Пілсудського не було, бо він ще передтим — видячи, що треба центр революційної діяльности перенести на Конгресівку — виступив з легіону на велику радість Австріяків.

Пізнійше Німці інтернували його в **Магдебургу**, але коли і Німеччина почала розлітатися — він вернув до Варшави і відразу станув на чолі нової польської держави (в падолисті 1918 р.), поміг побороти галицьких Українців, а далі — помашерував на Київ зайняв його, мусів потім утікати перед большевиками — але остаточно при помочи Французів та петлюрівців — побив і большевиків („цуд над Віслою").

Годі тут оповідати про всї дивні пригоди цеї — у всякому разі незвичайної, а ще більше щасливої людини.

Ніхто йому не відмовить і здібностей конспіраційних (для організації заговорів) і організаційно-військових.

Однакож — чиж можна бути **однаково спосібним на всіх** полях публичної діяльности?

Нарешті приходять до власти: хлоп-каперовнк **Вітос** та ідучий йому на руку, давний революціонер і товариш Пілсудского — **Войцеховскі** — яко президент держави. **„Зюка"** усувають на бік — хоч і ухвалено передтим закон, призначуйий, що він **„заслужил сен народові"**. Та йому цего замало: він хоче бути рішаючою особою в „паньстве" — і така безчинність на фільварку в Сулеюфку його до пасії доводить.

В маю 1926 р. він аранжує бунт військовий. а посвятивши **тисяч пятьсот людий** убитих в тій домашній війні — правда, що лиш три дні тревіючій — стає побідником!

Тепер він вже лїпше обгрунтує своє панованнє: усе, що непевне між офіцирством — викидує з війська геть, міністрами робить майже лиш самих своїх прихильників, а навіть в цивільних урядах ставиться на начальні місця пілсудчиків. І до сойму старавсь вибрати самих своїх партизанів — та остаточно, вповні — це йому таки не удалося — хоч у рух пущено величезні суми.

В соймі найшов він сильну опозицію і навіть одного з його прибічників, міністра фінансів Чеховича, за перейдженє буджету на більше як на **500** мілїонів — сойм віддає під державний трибунал.

Але **сойм** був на стільки осторожний — що остаточно урядови пілсудчика **Бартля** нового **буджету не відмовив** і притоки до свого повязанна Пілсудскому — не дав.

Не диво, що це довело його до справжньої шевської пасії, і що свою лють виявив він у такий простацький спосіб у тій статті про **„файдалітас політіке"**, як я це в попередній дописи представив.

Те ординарне виступленє Пілсудского здивувало, а навіть засоромило немало найбільших приклонників його. Преціж і в других краях приходить нераз між урядом і парляментом до „разногласія" — але доси ніхто ще не чував про таке **простацьке трактованнє** міністром **свого власного парляменту.** Остаточно — коли урядови поступованнє парляменту не в смак, він ставить внесенне у начальника держави на його розвязанне, або сам уступає. — А так — з яким лицем посміє Пілсудскі станути перед соймом — коли він наново збереться?!

Ми розуміємо: він взагалі не стане перед ним, але вишле якогось заступника. Але що і сойм цего йому не дарує — це річ більше як певна.

Щоби однак якось злагідити ураженнє, викликане цим нечуваним виступленнєм маршалка — голова міністрів **Бартель**, що саме подався до димісії (мовляв, „зе взглєдуєд здровотних") — оголосив в „Курері Вілєнськім" статтю під заголовком **„Кілька заміток про практику парляменту в Польщі"**.

В тій статті каже Бартель між іншим, що сойм, віддаючи мін. Чеховича державному трибуналови — не зробив нічого в користь парляментарізму і що коли той трибунал виправдає Чеховича , то тоді буде мусів сойм це признати за абсолюторію і для Чеховича яко міністра скарбу і взагалі для цілого уряду. **Сойм,** на думку Бартля, був **неконсеквентним** — бо властиво, ідучи за льогікою — повинен був відмовити буджету цілому урядови. Бартель каже, що він постепенно привик до практик парляменту так, як можна привзичаїтися до вражнь, що дражнять змисли нюху і смаку. На думку Бартля марш. **Пілсудскі** від хвилі позискання самостійности державної до останніх часів усе давав шанси для повставання й угрунтованнє **здорового парляментаризму** в Польщі. Хто інакше маршала розуміє, той зовсім не розуміє його.

Ось це і є головні точки оборони Пілсудского Бартлем, оборони взагалі — дуже слабої.

По появі статті Бартля появилася в пресі ще цікавійша стаття яко відповідь йому: стаття маршала сойму **Дашинського**, котра була в дійсности відповіддю, даною ...Пілсудскому. Як видно — Дашинськоі не хотів так понижатися і відповідати прямо на ту простацьку статтю Пілсудского, але відповів Бартлеви, та в такий спосіб, що і слїпий би намацав, проти кого ті замітя властиво звернені.

Вже сам початок того отвертого письма Дашинського дає цего ясний доказ. Він пише:

„Пане Преміере! Понеже, працюючись зі своїм високим урядом, ти не (тут Дашинський наводить нецензурні слова зі статті Пілсудского. — Ред.) польському сойму" і т. д. і т. д.

Дашинські жалується, що по кождій сесії соймовій є звичаєм нападати на сойм та на послів і прозивати тих послідних зрадниками, лотрами, нехтолицями, ідіотами і т. ин. прізвищами.

„Нонеже це роблять люди з великими заслугами, окружені найкращими легендами (натяк на Пілсудского. — Д-р К. Т.) то запитайбо себе, що це страшне зявище має властиво значити?"

А на те питання відповідає Дашинські, що в той спосіб хотять ті люди мабуть відповідно **виховати** польський парлямент та польський народ. За тими зневагами мало би потім прийти копанне ногами, битте батогами на улицях і т. ін.

„Не маю на думці — каже Дашинські — сперечатись з обявами такої „любови". Але питаю вас, Пане Преміере: чи признаєте за добру таку методу виховуванна, і чи такими способами виховували Ви вже не свого сина, але хоч-би на приклад — свого пса?!"

Оповідає дальше Дашинські в своїм отвертім письмі до Бартля, що коли підчас послідної сесії раджено над буджетом, то явився в кульоарах (коритарах) соймовий один **високий урядовець** політичний і прямо заклинав своїх приятелів з двох партій, щоби не попускали в своїй опозиції, **але щоб голосували проти буджету.** Навіть правительственні посли заохочували своїх товаришів з опозиції, щоб голосували проти буджету та за висловом недовіря урядови.

(Конець буде)

Розважив.

Два галицькі жидки ідуть до Америки. На повному морі корабель нагло зачинає тонути.

— Гевалт! — кричить один з жидків. — Мойшеню, аллес ферфалт... корабель іде на дно!

— Ну-ну, дурний Шулим — відзивається другий жидок: Ти не потребуєш так дуже журитись і як той корова ревіти! Аджеж корабель не твій! Най капітан плаче, бо то його корабель...

—o—

— Знаєш, Ромку, моя мама сказала, що вмре, коли я не буду з тебе!

— О, це за богато ввічливости! Стільки від неї не вимагаю!

ВЖЕ МОЖЕТЕ ОДЕРЖАТИ НОВИЙ КАТАЛЬОҐ КНИЖОК КНИГАРНІ СВОБОДИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

ВИСИЛАЄТЬСЯ ЙОГО ЗА НАДІСЛАННЄМ 2-ЦЕНТОВОЇ МАРКИ НА ОПЛАТУ ПЕРЕСИЛКИ.

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ГЕТЬМАНСЬКИЙ СУД

(Історична повість).

(35)

Треба було заглянути до суботівського скарбу, де й так на сю ціль був відставлений боклаг золота. Не кажучи нічого жінці, гетьман під ніч метнувся до Суботова. Одну пару ключів до скарбу мав Данило Виговський. Гетьман і його зять дійшли до льоху, але... боклага не знайшли. Гетьман замітив.

— Хиба взяв Тиміш, хоч я йому докладно сказав, що брати.

Данило був також тої думки, бо сказав:

— Тиміш дуже квапився, коли був тут за грішми. Був якийсь дуже розсіяний. Може забув, що для нього, що не для него.

— Хиба, що так. Хоч мені тяжко повірити, щоби Тиміш забувся. Він молодий, але добра голова.

Хмельницький вибрав, кільконого треба було, з инших баклаґів та скрынь, кинув на візок і ще тої самої ночи вернув до Чигирина. Не лягаючи спати, написав до Тимоша лист з запитом, чи він взяв такий то боклаг. Того листа гетьман таки зараз вислав гінцем. За пару днів прийшов гінець Тимоша. Тиміш писав, що такого боклага на очи не бачив.

Прочитавши листа, Хмельницький крикнув сам до себе:

— Отже до мого скарбу хтось добирається! Мабуть був лише раз, бо хибуе тільки той один боклаг. І чорт знає, коли се сталося, бо я до того скарбу не зазирав уже два роки...

Гетьман сів на коня і пігнав до Суботова. Переказав Данилови відповідь Тимоша і спитав його, що він про се думає. Зять відповів:

— Як би Тиміш взяв, то сказав би, що взяв. Що той боклаг був там, я сам бачив. Як би ви були взяли його, то я був би затямив се, бо тямлю, що ви сказали: Отсим мабуть треба буде колись затулити ненаситну татарську „пельку". Як тепер боклага нема, то очивидно, що хтось вкрав. Як нема підкопу до скарбу, то хиба хтось з челяди. Або колись на часок викрав ключі, або доробив.

Гетьман і його зять зійшли до льоху на обзорини. Оглянувши дуже докладно, допевнилися, що підкопу нема і не було. Оглянули замки, але й вони були цілі. Лише при одній дірці Данило заприметив дві крішочки заліза. Неначе відкришилися, очивидно від ключа, що тісно обертався. Він сказав:

Гадаю, що хтось був тут з доробленим ключем. Мої ключі і ключі Тимоша старі, обертаються легко.

— Зараз давай здорові колодки і пильнуй лїпше як доси. Я знов напишу до Тимоша.

Татарська сторожа дістала приказ так тісно обставити Суботівський двір, щоби ніхто з двора не міг непомітно вихопитися; головно, щоби не міг непомітно вихопитися в ліс. Кождого, що явно виїздив би або виходив би з Суботова, сторожа обовязана була перетрусити до сорочки. Окрім сторожі і Данила про сей приказ ніхто в дворі не знав.

Хмельницький вернув до Чигирина і вислав, не батько до сина, а гетьман Богдан Хмельницький до полковника Тимоша Хмельницького військовий приказ, щоби зараз вертав до Суботова і шукав злодія. Коли злодій знайдеться, гетьманський приказ велів дати йому при позовнім стовні сто буків і, коли очунає, повісити його перед воротьми суботівського двора.

Хоч орда ще не надійшла, Хмельницький рішився рушити з рештою війська в похід, бо инакше була би завелика прогалина між військом вже вислиним і рештою сили гетьмана. Жінку відіслав до Суботова і вийшовши з Чигирина дня 26 (н. с.) лютого (1651), повів військо на Бар.

•

Про се, що гетьман зазирав до суботівського скарбу, та що не знайшов боклага з золотом, Олена не знала. І Кравчук не знав сего. Коли Олена вернула до Суботова, Кравчук хоч як дождав її повороту, те-пер не знав, що йому діяти. Раз думав утікати з нею, то знов, розваживши, які через неї будуть труднощі, рішився лишити її Хмельницькому і втечи тільки з украденим боклагом. В тім намірі утвердила перша його стріча з Оленою. В ночи увійшов до її спальні, сів на ліжку і сіпнув за руку. Вона тільки сильніше захропіла. Сіпнув сильніше, вона хропить. З досади вхопив її обіруч за рамена, підвів і посадив. Бовтнула щось і впала назад на подушки. Порожня фляшка на столі пояснила Кравчукови причину такого твердого сну. Була мертвецьки пяна. Він тільки сплюнув і вийшов.

На другий день Кравчук виїхав до Чигирина. Виїхав наріжне на те, щоби виміркувати, чи мігби з Суботова вихопитися зі своїм скарбом. Перша проба показала, що се немислиме. Вартові так перетрусили його самого і упряж коня, що й сховану шпильку були би знайшли. Він висварувався з ними, але вони тільки здвигали раменами, кажучи, що такий гетьманський приказ. Коли його вже пустили, він подумав:

— Гетьманової хіба не будуть перетрушувати так як мене. Вона буде мусіла пару разів поіхати до Чигирина і потроха перевезти.

Вернувши з Чигирина в новім Кравчук зараз пішов до жінки. На столі знов стояла порожна фляшка, гетьманова хропіла. Кравчук мурмотів під носом:

— Маю жінку і не маю. Або сидить з другім, або лежить як та мертва колода...

Лютий вхопив її за руки і сіпнувши з усієї сили, посадив. Поки держав за руки, сиділа. Скоро пустив, упадала назад на подушки. Виждавши хвилю, знов сіпнув. Щоби назад не впала, обняв її за стан і пригорнув до себе, час до часу потрясаючи нею. По хвили вона, ще в полусні, пригорнулася близше до него, обсма руками обняла за шию і цілуючи, спитала:

— То ти?

Минула година, минули дві. Нараз Кравчук вхопив її за рамя і стиснувши так сильно, що аж йойкнула, сказав:

— Я не так на любощі прийшов до тебе, як на те, щоби перебалакати і раз вже зробити остаточний плян нашого побігу. Не так плян самого побігу, як спосіб перенесення скарбу до Чигирина. Як знов будемо воловодити, то знов захопить нас поворот гетьмана і знов будемо ждати на новий похід.

Олена аж скрикнула здивована:

— То Михайло! А я гадала, що то гетьман...

Кравчук вже підвів пястук до удару, але схаменувся. Лише замітив сердито:

— По пяному ти мабуть і собаку взялаби за гетьмана, або за мене. Я ще не бачив жінки, котра так запивалась би. Як і мені буде користь з тебе, як ти така лишишся?

— На дворі гетьмана всі так пють. Між ними і я навчилася. На добавок я так пила з туги за тобою. Як ти вже не будеш зі мною, то може не буде так.

— Скажи, яким способом вилести з Суботова наш скарб? Я не годен, бо мене перетрушують вартові. Се ти мусиш зробити. Зачати треба зараз.

— Ти вже вибрав, що треба?

Кравчук не хотів сказати жінці, що він вже взяв боклаг золота. Сей боклаг він хотів затаїти виключно для себе; на случай, коли би жінку знов покинув, або коли би мусів утечи без неї. Не сумнівався, що колись війна скінчиться нещасливо для Хмельницького, то він тоді до Суботова вже не верне. Як подужає ляхів і укріпиться на Україні, то гетьманський двір цілком перенесеться до Чигирина, або й до Київа. Гетьман забере з Суботова решту скарбу, зі скарбом забере також татарську сторожу. Тоді до суботівського саду, де лежить закопаний боклаг, буде легкий приступ. Колиж тепер жінка спитала його, чи він вже взяв що зі скарбу, відповів, що ні, бо без неї не хотів нічого робити. Вона сказала:

— То берися зараз до роботи. Виноси що ночі потроха. Я що неділі поїду до Чигирина, будьтобы до чигиринської церкви і по деякі мої річи, які ще лишилися в чигиринськім дворі. На добавок мушу їздити до Чигирина, бо горівка, яку я з собою привезла, і якою мушу ділитися з Юрком, за пару днів піде. Тут мені не дадуть, мушу сама привезти собі з Чигирина.

(Далі буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

АНСОНІЯ, КОНН.

Примірна громада.

Читачам „Свободи" трапляло нераз перечитувати статті, дописі, поклики й огодошення збірок жертв та імен жертводавців з Ансонія, Конн. Що прочитанню мимовільно вабували за ту місцевість і не звертали на неї близької уваги.

Однак Ансонійці неначе зявлялися і раз по разу дають про себе знати ширшому загалови. Не числячи значних і частих збірок з попередних літ, Ансонійці в тім році зложили поверх тисячу долярів на народні цілі. Недавно тому ми читали в списі жертв на рідний край, що Ансонійці зложили звиш 500 долярів, а тут уже в „Свободі", з дня 14-го травня 1929 року, читаємо про нову збірку на Рідну Школу в сумі 175 дол. Пишучому цї стрічки довелося гостювати на Великодні Свята в Ансонії, Конн., де на хрестинах у тов. тром. Івана Андрушка Анна Зборівська зібрала суму 15 д., яку переслано через Обединення на поміч інвалідам у старім краю.

І дійсно, Ансонія заслугує на ширшу увагу. Місцевість не велика, з кількома тисячами населення, з много-рїжними фабриками, розстелилася на високим узгірю, в прекрасній околиці, з чистим, здоровим клїматом. Через високо розвинену індустрію і торговлю Ансонія стягнула до себе численну нашу імїграцію й мабуть чи не найстаршу в Америці, а головно наших Лемків. Бо коли поспитати тут котрого з Лемків, як довго він тут живе, він відповість, що не довго звише 50-років. А потім підсмахочись каже: „Та я з Колумбусом приїхав". Як довго вони тут жили, говорить про це факт, що кілька наших старих Лемків побирають у фабриках пенсію, на котру працювали звиш 25 років.

Через свою працьовитість, витревалість і ощадність декотрі з наших Українців доробилися значного майна і спору число занимається торговлею рїжного рода товарів.

Як на полю організаційнім так і просвітнім Ансонія не уступає другим місцям та значно більшим громадам в Америці.

Є тут 4 відділи У. Н. Союза, Клюб Українців Ситизенів, хори і драматичні кружки, кілька запомогових товариств, а кожне з них з поважним числом членів. Наприклад, тов. св. Петра й Павла зі своїм 35-тисячним капіталом і кілька тисяч вартісним домом і галею мабуть побило рекорд всіх наших товариств в Америці.

Ансонійці інтересуються всїма проявами народного життя. Устроюють часті представлення, концерти, пікніки, вічa і мабуть нема значнійшого нашого бесїдника в Америці, котрому не приходилосьби виступати перед Ансонійцями з промовою. Ансонія — це кожда генерацію, були так прекрасно уложені, що виглядало немовби вони мінялися в якімсь калейдоскопі.

„Не переборщені, а зі смаком підібрані взори миготіли вони не скоро і не поволі, але приваблюючо, притягаючо і романтично".

Так „Фрі Прес" пише про нашу ношу, строї в танках, що перейшли в рїжнородних гуртових танках на сцені театру „Плейгавз" у Вінніпегу 1927 р.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УРИВКИ РОЗМОВ НА СОЮЗОВІМ СВЯТІ.

Знаю з власної життевої практики, що такі моменти як приміром наші народні зїзди, конгреси, чи хочби і звичайні собі наші конвенції, чи конвенційки наших запомогових організацій в Америці — не належать до звичайних собі буденностий. По проголошенню 17-ої Головної Конвенції У. Н. Союза на день 13-го травня с. р. я постановив собі в означеному реченци туди почвалати, де сподівався наочно ще хоч раз в своїм життю побачити наше американське народне свято, побачити й почути, як наша імїграція будує тут своє власне життя. В гуртку старих моїх знакомих приятелїв-Союзовців я приїхав понад цей славетний нюйорсько-джерзисїтський маєстатичний залив ріки Гудсону до Джерзи Сити. Оглянув гарненько удекорований новий дім У. Н. Союза, був свідком акту посвячення угольного каменя цього гарного дому У. Н. Союза, вислухав я палкі промови, був на концерті, був присутним і на спільній вечери пп. делегатів та гостий. Вертаючись до дому вже пізно нічю зі „Союзового Свята", подумав я собі, що грїхом, і то непростимим, булоб коликбе все, що я там чув, бачив та обсервував уважно, збути тепер мовчанкою.

Розуміється, що про саме це велике наше свято з цілою його богатою програмою я не беруся писати, лишаючи це другим, иншим майстрам пера. Я обмежусь і скажу тут тільки те, що мене як старого Союзовця найбільше цїкавило та інтересувало, а цим є питомий нам, Українцям, в таких моментах святочний настрій, повага та взаїмний лад і спокій.

Не бачилось тут між делегатами, чи взагалі Союзовцями підчас цілого цього нашого свята якогось партійного розгорячкування, як це практикувалось колись між нами в Америці. Не чулось там ших, тежпитомих нам цинічних підшептів, чи агітаційного вещтання тих, що були головними урядниками У. Н. Союза, як рівнож тих, котрі стараються о ті головні уряди.

Не чув я там жадних докорів одних проти других, як це практикувалося між нами колись, мимо цього, що розмовляв я з богатьома як зі старшими так і з молодшими Союзовцями. Приємно було побачитись з такими старшими вірними Союзовцями, з цими піонірами в нашому організаційному життю в Америці, а також і з молодшими вірними членами та делегатами.

— Ну, і як жеж ви, добродію, задивляєтесь на працю дотеперішних наших головних урядників? — питаю я нароком декотрих з делегатів, а головно декотрих кандидатів на головні уряди.

— Працювали по змозі й по своїм силам. Впрочім побачимо із конвенційних звітів. Як працювали чесно, то нема рації киати на них болотом, — відповідали мені одні.

— Я є кандидатом і прийму на себе головний уряд в нашій організації, але не скорше, як переконаюся, чи мій попередник не сповнив як слід принятої на себе праці, — говорили мені другі.

— Працював я по змозі й по силам, — старався я виконувати свою працю, як міг та і як найкраще. Оцінять пп. делегати мою працю й виберуть мене дальше головним урядником, добре. Ні — то плакати чейже не буду, — говорили мені деякі з головних урядників, чи з редакторів.

— Жив я колись без Союзових урядів — жию таксамо тепер, коли я є головним урядником, і жити буду дальше, — хоч перестану бути Союзовим старшиною, — говорили мені ще інші.

— Не перестанемо бути тільки одним, а це: добрими, та щирими Союзовцями! — відповідав я кождому по щирости, стискаючи при тім дружньо руку.

І не політиканством, не проектованням без активної співпраці, не безнастанними реформами, але невсипущою працею й солідарністю здвигнемо ще кращу нашу народню інституцію в Америці, якою завжди був наш велитень — Батько Союз.

Михайло Беля.

ФИЛАДЕЛЬФИЯ, ПА. Подається до відома членам Т-ва „Єдність", від. 163 УНС, що збори відбудуться в неділю, 19-го мая о 1-ній годині пополудни в домі Укр. Ам. Горожан на ч. 847 N. Franklin St. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих, щоби прийшли на сей мітинг. Будем мати нагоду послухати справоздання делегата з конвенції. Також маєм другі справи, котрі мусять бути полагоджені. — М. Паранич, секр.

ЧИКАГО, Ілл. Бр. св. о. Миколая, від. 106 УНС повідомляє, що звичайний мітинг товариство відбудеться дня 26-го мая о год. 1.30 пополудни. На порядку нарад є важні справи до полагодження, отже проситься всіх членів прийти на мітинг. — Никита Гурей, предс.; Василь Гриньків, секр.

ГІРШЕ СКАЖЕНОГО ПСА.

В останні часи дуже широко поставлено в нашому краю протиалькогольний рух. Безперечно, що ця справа дуже цїкавить жіноцтво, бо воно через наліг пияцтва багато терпить. При тій нагоді хочемо подати нашим читачам одну легенду, оповідання:

В ті блаженні часи, коли ще Христос з апостолами ходив по землі, назустріч йому надбіг по дорозі скажений пес.

Апостол Петро перестрашився і каже:

— Звернімо з дороги, Господи, скажений пес біжить.

Христос усміхнувся і відповів:

— Чого, Петре? Він пробіжить повз нас і не зачепить.

Посторонилися крийку — пес пробіг.

Другого разу йдуть вони селом, а назустріч їм — пяний чоловік іде. Від плота до плота закачується вулицею. Свята Божого не бачить.

Христос тоді й каже:

— Ось тепер, Петре, звернім то ж як мога швидше до когобудь на подвіря, бо пяний чоловік іде нам назустріч.

Петро здивовано питає:

— Чому це так, Господи? Пса скаженого не боявся, — а цеж чоловік!

І попростували собі вулицею назустріч.

Але той пяний, як тільки порівнявся з ними, почав їх визивати і картати. Лаяв їх, кричав, з кулаками до них скакав, відгрожувався, аж доки йому язик в роті не здубів...

Тоді Христос каже до Петра:

— А що, не казав я тобі, Петре, звернімо з дороги, бо пяний чоловік іде!...

Бо пяний чоловік гірше скаженого пса.

Власне.

Арон Хамайдес має майже цілий тузин дітей, а вчора його жінка вродила дванадцяте. Арон довго приглядався новонародженому, а завважавши, що він блявий, йде скоро до жінки:

— Слухай, Ельціні — говорить — мені то щось...

— Що тобі щось?

— Мені не подобається, що він блявий!

— То що з того?

— Я підозріваю, що той останній, то не мій...

— Йди, йди дурний, — відповідає жінка — власне той останній, то від тебе!

НОВИНА! УКРАЇНЦІ! НОВИНА!

Український Балєт

В STAR CASINO, (107th Street, bet. Lexington and cor. Park Avenue)

У НЕДІЛЮ, ДНЯ 19-ГО ТРАВНЯ (МАЯ) 1929 РОКУ

ВЕЛИЧАВИЙ ВИСТУП.

УЧНІВ ІЗ ШКІЛ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТАНКУ НЮ ЙОРКУ, ПАСЕЙКУ, СТЕТЕН АЙЛЕНД, ЕЛИЗАБЕТ, ПЕРТ АМБОЙ І КАРТЕРЕТ

під особистим кирівництвом артиста-балетмайстра

ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА

У ВИСТАВІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ

300 УКРАЇНСЬКИХ ТАНЦЮРИСТІВ 300

ПРОГРАМА СКЛАДАЄТЬСЯ З ТРЬОХ КАРТИН:

І. Танкова руханка, постави, кроки. ІІ. Вязанка сольових і гуртових танків. ІІІ. Картина Соборної України в танках.

Сам артист В. АВРАМЕНКО виступить у своїм сольовім танку

„ЧУМАК"

якимто здобув славу в Европі, Канаді та Америці.

Буде це найбільший масовий репрезентаційний виступ Українців в Ню Йорку

Танцюристи виступають в рїжних костюмах Соборної України й виконають найкращі характерні гуртові й сольові танки народні й козацькі.

УКРАЇНЦІ! Не оминіть одиноної нагоди побачити нашу народню гордість! Покажіть чужинцям, що ми уміємо цінити наше рідне мистецтво.

Початок рівно 8-ма год. вечером (по новому часу).

ЦІНИ: $1.00, $1.50, $2.00; діти 50 центів.

(Білети можна набувати в учнів школи, в українських організаціях та в день виступу при касі).

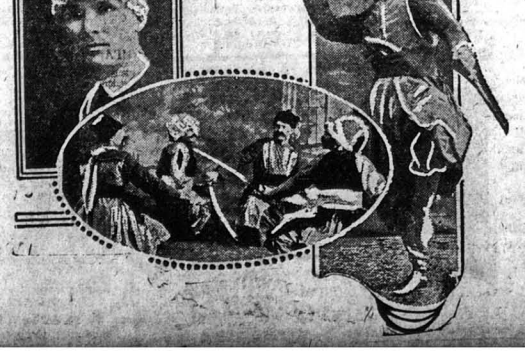

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

З НАГОДИ 35-ЛІТНОГО ЮВИЛЕЮ ЗАСНОВАННЯ БРАТСТВА СВ. ВОЛОДИМИРА, ВІД. 130 У. Н. СОЮЗА В НЮ ЙОРКУ,

котрий відбудеться

В НЕДІЛЮ, 19. МАЯ 1929 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ

217-219 EAST 6th STREET NEW YORK, N. Y.

Початок о годині 7.30 вечером. — Вступ $1.00 і 75 центів.

РОДИМЦІ!

Братство св. Володимира отсим запрошує Вас до співучасти в цім КОНЦЕРТІ. Братства, Товариства, як і поодиноких гостей та щирих симпатиків запрошується численно прибути на дей Концерт.

Комітет докладає всіх сил, щоби Концерт відбувся як найліпше.

Половина чистого доходу піде на старокраєві цілі.

КОМІТЕТ.

ЗАХОДОМ АМЕРИКАНСЬКОГО УЧИТЕЛЬСЬКОГО ТОВАРИСТВА

відбудеться

В СУБОТУ, ДНЯ 18-ГО ТРАВНЯ (МАЯ) 1929 РОКУ

КОНЦЕРТ

при співучасти Укр. Хору БАНДУРИСТ

В АВДІТОРІЮМ ПУБЛ. ШКОЛИ 234 ВЕСТ 109 СТ., НЮ ЙОРК.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОД. 8. ВЕЧЕР. — ВСТУП 75, 50 І 25 ЦЕНТІВ.

ВАЖНЕ ДЛЯ НЮ ЙОРКУ!

ВЕЛИКІ ЗБОРИ

відбудуться

В НЕДІЛЮ, 19. МАЯ 1929 РОКУ

В ГАЛИ УКР. НАР. ДОМУ

217-219 EAST 6th STREET NEW YORK, N. Y.

о годині 2-гій пополудни.

Програма Зборів дуже добірна і интересна. З рефератами і промовами, побіч місцевих, будуть виступати також бесїдники і священики позамісцеві. До участи в сих Зборах запрашає укрїнсько кліш

115-16 Комітет 30-ох з церкви св. Юра.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

КОМІТЕТ ОДНОСЕЛЬЧАН МОГИЛЬНИЦІ

влаштовує

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 18-ГО ТРАВНЯ (МАЯ) 1929 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-219 EAST 6th STREET NEW YORK, N. Y.

Початок точно о год. 7.30 вечер. — Вступ 50 центів.

Весь дохід призначений на будову Українського Народного Дому в Могильниці.

МУЗИКА ПЕРВОРЯДНА.

Проситься громадянство до численної участи.

115-16 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ АНСОНІЇ, ДЕРБІ І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО СПІВАЦЬКОГО ТОВ. ПРИ ЦЕРКВІ СВ. АПОСТОЛІВ ПЕТРА І ПАВЛА

відограється гарне представленне

ПОТЕРЧУК

ЗІ СПІВАМИ І ТАНЦЯМИ В 5 ДІЯХ

В НЕДІЛЮ, 19. МАЯ 1929 РОКУ

В УКР. ЦЕР. ГАЛІ СВ. АП. ПЕТРА І ПАВЛА В АНСОНІЇ, КОН.

ПОЗІР! — НЬЮАРК І ОКОЛИЦЯ, ПОЗІР!

В СУБОТУ, 18-ГО МАЯ 1929 Р.

МАЙОВИЙ БАЛЬ

В УКРАЇНСЬКІЙ РОБІТНИЧІЙ ГАЛІ

57-59 BEACON ST., NEWARK, N. J.

ПОЧАТОК О ГОД. 7.30 ВЕЧЕР.

ВСТУП 45 ЦЕНТІВ.

На балю буде пригравати

SAVAGE'S ORCHESTRA.

Коли хочете весело провести вільний час, послухати першорядної оркестри та нагулятися до волї, то приходіть самі і другим скажіть, а не пожалуєте. 115-16

За добру забаву ручить

Комітет Тов. Будучність.

„ТАРАС ШЕВЧЕНКО"

в УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,

59 BEACON ST., (7 блоків від конвенційної салі), NEWARK, N. J.

В ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 13-ГО ТРАВНЯ 1929 РОКУ

ПРИХОДІТЬ ВСІ!

А з окрема запрошується всіх В-пов. Делегатів Конвенції.

Початок в годині 7.30 вечером.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН., СУБОТА, 18-ГО МАЯ

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ ДІМ, 222 ЛАФАЄТ СТРІТ

ДВІ ВИСТАВІ: 2.30 пополудні й 7.30 вечером.

СТЕМФОРД, КОНН., НЕДІЛЯ, 19-ГО МАЯ

LYCEUM THEATRE, 270 ATLANTIC STREET, STAMFORD, CONN.

в годині 1-шій пополудні.

ГАРТФОРД, КОНН., СУБОТА, 25-ГО МАЯ

KNIGHTS OF COLUMBUS AUDITORIUM, 28 PROSPECT, ST.

в годині 7імій вечером.

„Будь чоловіком — хоч хвилиночку". — Іван Франко.

Для вшановання памяти того, котрий написав повисші слова, письменника-поета, просвітителя-каменяра і духового провідника нової України,

ІВАНА ФРАНКА

устроюється в місяцю маю, як місяцю його смерти

ВИСТАВУ УКРАЇНСЬКИХ КНИЖОК І ОБРАЗІВ

УКРАЇНСЬКИХ АРТИСТІВ

В КІМНАТАХ СІЧОВОГО БАЗАРУ

SURMA BOOK & MUSIC COMPANY, INC.,

103 AVENUE A. NEW YORK, N. Y.

Є се перша вистава сього рода в Америці. — Вступ вільний.

ДОЛЯРИ

ПОСИЛАЄМО по значно зниженій ціні ПОСПІШНО і ТЕЛЕГРАФІЧНО і виплачуємо на поспішній почті в краю.

ДО АМЕРИКИ спроваджуємо жінок і дітей навіть до тих, що не мають горожанських паперів на підставі нового закона.

АТЕСТАЦІЯ нотаріальних документів та полагоджування СТАРОКРАЄВИХ СПРАВ. Контракти, повноваженя, афідевіти, паспорти та permits.

ПРОДАЄМО ДОМИ, ФАРМИ, ЛОТИ та рінші бизнеси по дуже приступних цінах.

ВИШУКУЄМО назви кораблів і день приїзду до Америки.

Голоситься у всіх справах до нашого НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА по совісні порада та ретельну обслугу 298—

S. KOWBASNIUK

277 E. 10th STREET, (між 1-ою і Ешво А), NEW YORK, N. Y.

ХОРІ МУЖЧИНИ І ЖЕНЩИНИ!

ЛІЧЕНІ НОВИМИ МЕТОДАМИ ОСТРІ І ХРОНІЧНІ ХОРОБИ

(Скорі і певні результати)

Порадьтеся Dr. ZINS-а сей час, коли терпите на: Скірні, Кровні і Нервові Хороби, Катарові і Хронічні Опіерс, Загальне Осдаблення, Нервове вичерпанне Болі голови, Умову депресію і Звороти, Побільшені Гланде, Хороби Легких і Бронхітіс, Носові, Горлині і Астматичні недомагання, Жолудкові і кишкові Хороби, Ревматизм, Сціятика, Лумбаго і Невральгія. Коли ви хорі, я можу помочи вам. Оглядаю кождого пацієнта особисто і довірочно. 112—

(СПЕЦІЯЛЬНО НИЗЬКІ ЦІНИ)

Лабораторичні тести, егзамінація крови, X-Raye.

БЕЗПЛАТНІ ПОРАДИ І ОГЛЯДИНИ.

СПЕЦІЯЛІСТ **DR. ZINS** ВІД 25 ЛІТ.

110 EAST 16th STREET, межи 4-ою Евнею і Irving Pl., NEW YORK CITY.

Години: від 9-ої рано до 8-ої вечером; в неділі від 9-ої рано до 4-ої попол.

МЕДИЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ

СВЯТОГО ОТЦЯ МИХАЙЛА

предкладає свої лікарства на слідуючі слабости:

РОСТИТЕЛЬ ВОЛОСА Д-ра КЛАРА

Гарантуємо, що знищить порлі, застановить випад волосся і обновить новий ріст волосся на лисині. Пробна бутелька $3.00.

МАСТЬ на егзему, лишаї і прищі на тілі. Пачка $2.00.

КРЕМ І МИЛО ДЛЯ КРАСИ ЛИЦЯ

від прищів, утрів, веснянок, морщин і слідів ніспи. В пару днях лице молоде, чисте і гарне в женщин і мущин. Ціна $1.25.

КРАСКА НА СИВЕ ВОЛОССЯ

всіх кольорів. Нешкідливий. Бут. $3.00.

УСУНЕННЄ ВОЛОСЯ. Без бритви усуває волосся сейчас. Нешкідливий і чисто у мущин і женщин. $1.00.

СКЛАД ЛІЧНИЧОГО ЗІЛЛЯ І КОРІННЯ для женщин і мущин на внутрішні слабости та перестуду, жолудок і нечисту кров. Пачка $2.

ПІГУЛКИ НА СОЛІПЕРА І ГЛИСТИ. (Їх признаки) брак апетиту, гістя у трудях, нахил на вомітн. Ціна $5.00.

РЕВМАТИЗМ. Натирання ревматизму, лоскання тіла, рук, ніг і крижей. Бутелька $2.00.

БАЛЬЗАМ ЧА КАТАР ЖОЛУДКА, газн, здуття, регулює і чистить жолудок. Бутелька $2.00

БАЛЬЗАМ ТОНІК, чистить і будує кров, дає силу і апетит. Бут. $2.00

БАЛЬЗАМ НА КАШЕЛЬ, простуду, хрипку і задих. Бут. $2.00

Кромі наведених лікарств, приготовляємо лікарства на рінші другі слабости для мущин, женщин і дітий. Пришліть гроші на лікарство, яке хочете, а ми сейчас вишлемо його. ПИШІТЬ ПО КАТАЛЬОГ НОВИХ ЛІКАРСТВ БЕЗПЛАТНО. Пишіть ясно за вашу слабість. Лікарства посилаємо всюди. Гроші і письма адресуйте: 286—

ST. MICHAEL MEDECINE CO.

BOX 797, Dept. S. W., CHICAGO, ILL.

ВАМ ОПЛАТИТЬСЯ РОБИТИ З НАМИ ІНТЕРЕС. — ЧОМУ?

БО МИ Є ТОЧНІ, УСЛУЖНІ І МАЄМО НАЙБІЛЬШИЙ

Columbia

ВИБІР РЕКОРДІВ

ЛЕМКІВСЬКА ОРХЕСТРА ІВАНА КОЛОЧАКА.

27175F (Лемківські придань (в двох частях.

ОРХЕСТРА БРАТІВ ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ.

27176F (Добра та жена, що мужа шанує (Згубила Запаску.

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА.

Евген Жуковський, баріton, і наша Роза Красновська.

27169F (Туга за родиною (Івана Лодушника.

ДОБРЕ ПРОДАЧОЧІСЯ ПОПЕРЕДНО ВИДАНІ РЕКОРДИ.

ОРХЕСТРА БРАТІВ ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ, співають: А. Барна і Гетчя Козімор.

27162F (Там на луці зеленій (Татуню, мамуню, цибуля ступила.

27160F (На зелені межі, пюлька (Лемківський танець.

27161F (Одрехівська полька (Обертана з молодим.

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ, баріton з акомп. орхестра.

27163F (Шаслива (Люлька-файка.

27158F (Було, тай нема (Нащ Хаїм щоб здоров

27156F (На Фарми (Брехня.

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА.

27164F (Запорожець полька (Танець на вигонї.

70014F (Коломия не помня, танець (Коломийка на весілаю.

ВОЛОДИМИР ДІЛОВ, бас, і О. ЛОТОЦІНСЬКА.

27165F (Спить жінка тай не чує (Танцювала риба з раком, з (петрушка з пастернаком.

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА.

Баріton: Евген Жуковський, Сопран: наша Роза Красновська.

27159F (Вечерниці, часть 1. (Вечерниці, часть 2

27143F (Кума з міста ішла (Танець мого кума

27140F (Повражини з Америкі, (часть 1. і 2.

КОЛОМБІЯ УКР. ОРХЕСТРА.

27172F (Пиймо, Друзі, вальс (Старосвітська Коломийка.

ОРХЕСТРА БРАТТЯ ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ.

27171F (Посяли Гуралі Овес (Лемківська Трембля.

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ І НАША РОЗА КРАСНОВСЬКА.

27170F (Фіксований чоловік, ч. 1. (Фіксований чоловік, ч. 2.

12" $1.25.

70007F (Укр. Баль в Америці, ч. 1. (Укр. Баль в Америці, ч. 2.

70009F (Українське Весілля в Америці, часть 1. і 2.

О. М. МАРУШАК, тенор.

27157F (Темна нічка, тай не видная (Ой зацвіла калиноньска

27161F (Помаріла наша доля (О, не забудь.

27153F (Ой не стелися, хрещатий (барвінку (Журок моя, журо.

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ І НАША РОЗА КРАСНОВСЬКА, з акомп. орхестри.

27149F (Вдовиця (Старий, як малий

27168F (Старости, часть 1. (Старости, часть 2.

ПЕТРО ОРДИНСЬКИЙ, баріton з акомп. орхестри.

27151F (Гей гук, мати, гук (Розвилися круті берінечки

ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА, Юстина Мусяла, Дорка Петрочко і Тимко Крукар.

27154F (Спросини, часть 1. (Спросини, часть 2.

/0012F (Лемковске Весіля, часть 1. (Лемковске Весіля, часть 2.

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ, баріton.

27152 (Алеуя, я бом. (Стаюся „Мина вода".

Пишіть за новим катальогом рекордів. Ми вишлемо його вам безплатно і сейчас. Рекорди висилаємо на С. О. Д. до всіх частей світа.

UKRAINIAN AMERICAN RECORD CO.,

86 SECOND AVE., близько 5-тої ул., NEW YORK CITY

DEPT. S.,

ФІЛІЯ: 6 EAST 14th STREET, коло 5th Avenue, NEW YORK, N. Y.

Позір! Позір! Позір!

ЩО ТАКЕ?

Перший і послідний раз

В ЗАВТРА, В НЕДІЛЮ, 19. МАЯ 1929 Р.,

о годині 3-тій пополудни

В УКРАЇНСЬКІМ ДОМІ,

160 MERCER STREET, JERSEY CITY, N. J.,

недалеко Grove Street стації Hudson Tubes

—: устроюється :—

Величавий Концерт

найлутшими русскими артистами з Нію Йорку, при співучасти всім знакої ЧЕХОВСЬКОЇ ОРХЕСТРИ з 20 людий під проводом Павла Ла Соти.

Звісної оперової співачки Клавдії ІВАНОВОЇ, знаменитого гармоніста ІВАНОВА, славного баріtона КРАСЮНА і других співаків і танцюристів.

Приходіть всі где розвеселитеся. САРМАТОВ розвеселить і розсмішить вас до упаду.

Здорово посміетесь.

ЦІНА БІЛЕТІВ ТІЛЬКИ 50 ЦЕНТІВ.

ВІДОЗВА

—o—

Дорогі Братя!

Дня 14. квітня наше село Жухів було свідком важної й великої для нас події. Це було закладання вугольного каменя нашої національної твердині, Читальні Просвіти. При великім здвизі народу з околичних сіл та всієї нашої лежайської інтелігенції вельми урочисто відбулося посвячення каменя. Церемонію посвячення відправили 5 священників. Наш парох о. Кондро та посол до сойму з Перемишля п. Володимир Зубрицький виголосили прінагідні врочисті промови.

Великий мішаний хор з Лежайська співав при церемонії посвячення, а потім виконав молитву „Боже Великий Єдиний" та наш національний гимн „Ще не вмерла Україна". Народ зі сльозами на очах витав нас і бажав нам осягнути успіх в будові української національної твердині. Многі склали свої жертви на будову Дому, на розпочатих мурах якого весело вже повівали українські синьо-жовті прапори, немов кличучи нас до виконання започаткованого національного діла.

Дорогі Братя!

Ви зрозуміли нас і на перший наш поклик відкликнулися та прислали свої жертви, які дали нам можливість приступити до будови національної твердині в нашім селі. Тепер перед нами стоїть завдання, щоби розпочате діло довести до щасливого кінця й щоби вже у жовтні, який є присвячений українській книжці, ми закінчили свою будову та ще при більшим здвизі народу відсвяткували відкриття нашої національної твердині.

Але для цього потрібні кошти. Ми несемо тягарі по будові свого Дому Читальні Просвіти й ще готові нести далі. Ми не жалуємо ні часу, ні труду, щоби причинитися до найскоршого закінчення задуманого великого національного діла, що на довгі роки має бути осередком української національної свідомости та національного знання в нашім селі.

Ми даємо свій труд і матеріяли до будови, але не все маємо. Дещо треба купити, а в нас готівки нема. Щоби скінчити будову, потребуємо ще яких 700 долярів, а дістати їх у себе не можемо, бо хто міг, вже давно пожертвував. Таксамо й позичити нема де, бо ми всі тут збідовані й обдерті.

Наші громадяне всіма силами допомагають будові рідної хати. Вони запалюються патріотизмом до спільної роботи й ми певні, що національна свідомість їх ще більше піднесеться, коли вони будуть мати свою рідну хату.

Тому просимо вас, рідні Брати, яким завжди була дорога національна справа, допоможіть нам, щоби синьо-жовті, рідні прапори скорше радісно повівали на збудований нашій рідній хаті.

Жертви висилайте або впрост до краю на імя комітету по будові дому Читальні Просвіти, або зорганізуйте у себе в Америці комітет, який переведе всі збірки та відразу вишле їх до краю.

Виділ Читальні Просвіти:

Михайло Шелева, голова;

Михайло Кріль, заст. гол.;

Микола Стецина, секретар.

Практична жінка.

Чоловік вернув до дому й бачить, що обід ще не готовий.

— Що, ти ще не зварила обіду! Коли так, то я йду у гостинницю пообідати.

— Зажди пять хвиль! — каже жінка.

— Таж за пять хвиль не зварии обіду!

— Ні, але я зодягнуся, тай піду з тобою у гостинницю.

—o—

Віктор Гіго і його боязкий барбер.

Коли згадуємо цього славного французького письменника, то уявляємо собі миле лице старця, ясних очей, заросле повною бородою. Одначе замолоду Гіго давався голити. Пригода, що її тут оповімо, походить із 1839. року, з часів, коли Гіго що другий день голився.

У Франції та цілій Европі говорили тоді, що настане кінець світа тай то зараз у перших днях нового року. Хоч на тему цього „кінця світа" почали творили жарти, то таки було богато людей, що боялися перших днів січня.

Барбер Віктора Гіго, людина боязка та малодушна, таки ки добре боявся. Жив уже наперед у безнастанним жаху й отворив своє серце поетові:

— Ах, мій Боже, — зітхав він — ще буде страшне: другого січня загинуть на земді всі звірята, а четвертого січня прийде черга на людей.

— До чорта! — відповів йому Гіго — то направду страшне! То хто мене третього січня обголить?

За всім, що потрібно вам для РОЗВЕСЕЛЕННЯ от як:

РАДІЯ, ВІКТРОЛІ ПІАНІНА, РЕКОРДИ,

ролькы, ноти, музичні інструменти, а також за всім, відносячимся для домашнього розвеселення — зайдіть до нас. Вам не потрібно ходити по других.

$1 тижнево

ДУЖЕ ЛЕГКІ УСЛІВЯ В МІСТІ.

Стара, заслужена і довірочна фірма.

EUROPEAN PHONOGRAPH CO.

10TH STREET & AVENUE A., NEW YORK CITY.

Що то є комбінація Бронсвіка?

1. Фонограф, вартости 200 долярів.
2. Радіо-апарат, вартости 215 долярів.
3. Голосниця („спікер") R. C. A., вартости 35 долярів.
4. Електричний мотор, вартости 35 дол.

ВАРТІСТЬ ЧОТИРОХ ПРЕДМЕТІВ ПООДИНОКО 485 ДОЛЯРІВ.

Все разом, зібране в одним чудовогарнім кабінеті

ПАНАТРОП-РАДІОЛЯ ЗА 215 ДОЛ.

Дистанте на внігдні сплати. Приходіть, телефонуйте, пришліть на оглядини до:

SURMA

BOOK & MUSIC COMPANY,

103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

Telephone: Dry Dock 3752.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Українська гр.-кат. парохія в Ford City, Pa., пошукує дяковчителя, котрий вміє зорганізувати Хор і Аматорський Кружок, давати концерти і представлення, провадити українську школу, котра є добре зорганізована. Мусить бути чесний і працьовитий. Посада до обнятя від 27 мая. Зголошення просимо слати до: 116

Л. КОВІОДИЧУК,

724 RIDGE AVE., FORD CITY, PA.

INTERNATIONAL MOVING & EXPRESS CO.

Перевозимо меблі, пяна, в Нію Йорку і околиці, а також в подальші місцевости, по найлутших цінах. Голосіться або кличте: 107—

M. ZORAWICK

438 E. 9th ST., NEW YORK CITY, Tel. Stuyvesant 7950.

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРИЯ, БУЧЕРНЯ І ДЕЛІКАТЕСЕН ШТОР.

за дешеву ціну з причини недуги в родині. Голосится: 112,4,6

259 AVENUE B, NEW YORK CITY.

НАЙДЕШЕВШЕ!

З ПРИЧИНИ виїзду в друге місто продається дешево Stationary і Candy Store. Рент $40 з 4 кімнатами зі склепом.

J. TANSKI,

17 St. Marks Pl. (E. 8th Str.)

NEW YORK, близько 3-тої Евні.

ХТО З РОДИЧІВ

(в контрах) бажавби навчити свої діти української мови, як історії та географії через вакації т. є: липень і серпень, прошу ласкаво писати по інформації:

STEPHEN BODNARCHUK,

197 East 2nd Street, New York, N. Y.

UKRAINIAN Finance & Investment Corp. of Newark, N. J. Випожичає гроші на 1, 2 і 3 моргечі. Шери: Preferred шер $25.00, Comмon шер $20.00. По всякі інформації голосіться до контрольодуючого помішного урядника: І. Лісєвя, предс.; 163 Myrtle Ave., Irvington, N. J.; М. Бурдєр, секр., 17 Market St., Newark, N. J.; Т. Каськів, касієр; 600 High St., Newark, N. J.

ПРОДАЄ ДОМИ В МІСТІ НІЮ ЙОРКУ

Українська Фірма

S. FESOLOWICH & N. KORZISZ Y, EXCHANGE REALTY CO.,

41 East 7th St., New York City.

Tel. Orchard 9677. 16—

УКРАЇНСЬКА КВІТЯРНЯ

— під числом —

125 EAST 7th ST., NEW YORK CITY

поручає цвіти на всі нагоди як на: гарні букети на весілля, вінці погребові, а також вінки похоронні, як: розжі, лілії, цвіти тягі і много иншых.

Замовленя виконує скоро і цвіти упаковані.

Поручаючися ласкавій памяти, остаюсь з поважанєм 42—

Д. М. Колісник, власт.

TOMPKIN'S SQUARE FLORIST.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ.

Як стати горожанином Злучених Держав від 1. липня, книжочка 286 сторін ..... 75 п.

Укр. Співанник „Маруся" 224 ст. 80 п.

Роб. Співанник 64 сторін ..... 25 п.

Червоний світ, повість 90 стор. .. 35 п.

Всі ці чотири книжочки в нас дістанете за $1.65. Замовляйте:

ROBITNYCHA KNYHARNIA,

Station D, Box 182, New York, N. Y.

DR. M. SMITH

переніс свій офіс під число

67 EAST 7th STREET NEW YORK CITY

TEL. ORCHARD 6072.

ДОКТОР УКРАЇНЕЦЬ A. FINA

Помагаю у всяких заданенних недугах без рінщої як довго хорусте.

1305 CARSON ST., PITTSBURGH, PA.

Hemlock 1438-M

Всі поради даром.

АКУШЕРКА З ДОКТОРОМ.

Житомирського Шпіталя для Породів і Київського Александровського Зайцевського Шпіталя. Її мано-свій офіс з доктором. — Поради і помічь.

B. E. SHMULENSON,

271 E. Broadwsy, 1st fl., New York

Tel. Orchard 8121

ПОКОНАНО РЕВМАТИЗМ

Honi I Yahnient

Gold Medal Haarlem Oil

Капсулькы усувають болі і терпіня, спричинені недомаганнями Нирок, Печінки і Міхура. Це не є якесь новітне медичне лікарство, але відоме поверх 200 літ лікарство на рінші недомагання. Його приємно брати. В кожній аптиці, в трьох величинах. Дивіться за назвою "Gold Medal" на кожній пудельку.

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL

ФАРМИ!

ФАРМА на продаж, 85 акрів, будинки в найлутшому порядку, нові, досить овочевих дерев, близько фабрики. Причина продажі, що жена мені умерла. Ціна $3,500. По блищі інформації прошу писати:

JOHN DURIAN,

WEST WILLINGTON, CONN.

ФАРМА НА ПРОДАЖ!

Продам свою 100-акрову фарму коло Норвіч, Конн., 9 штук худоби, і бароги, кури, гуси, качки, дім на 8 кімнат і много иншых будинків, вся машинерія, газовий ініджай, добре поле і ліс. Ціна $4,000; готівкою $2,000

M. VOZNIAK, 116-18

P. O. Box 252, Versailles, Conn.

ДОМИ В КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Купуйте від самого будівничого, котрий має 16 літ практики в будові і побудував тут найбільше домів. Місто тут скоро будується, бо маємо богато фабрик. Вже богато домів проданих і будується дальше. Доми знаходяться в середині міста коло Гайскуа, тож не чекайте, а користайте з нагоди. Голосіться до будівничого: 98—

JOHN GINDA

390 GRAND AVE., CARTERET, N. J.

Tel. Carteret 1062.

ПОЗІР! ФАРМИ! ПОЗІР!

На продаж слідуючі 3 фарми, одна коло другої, на улицях дуже промислового міста 23 мілі від Филадельфі, добра земля сад, дім камінний з 5 кімнат; стайня, курники і гараж. Ціна $3,500, готівкою $1,750.

Фарма 7 акрів, двофамілійний камінний дім по 5 кімнат; стайня, гараж, курник, великий сад. Ціна $5,000, готівкою $2,500. Земля рівна першої кляси.

Фарма 4½ акри, дім на дві фамілії по 6 кімнат, 2 курники, сад, гараж, земля рівна першої класи.

LEO A. GOTWALS

REAL ESTATE and INSURANCE

304-5 Bridge Street, Phoenixville, Pa.

Bell Phone 433

115-18 **Іван Гайгель, зам.**

ФАРМИ, ВЕСНА І БЕЗРОБІТТЯ!

Не забудьте адреси приятеля. Маю до продажі дуже добрі фарми в стейті Нію Йорк (State of New York) від 1-го акра до 436 акрів, добрі дороги, коло великих фабрик, котрі ніколи не стануть, як: в Binghamton, Johnson City, Endicott, Ovego і других, помежи Binghamton a Scranton, Albany, Utica, Syracuse і Elmira. Тож хто хоче набути добру фарму, прошу приїхати і оглянути або писати на адресу:

PETER TURIANSKY,

P. O. Box 333., Johnson City, N. Y.

АДВОКАТ

Б. ПЕЛЕХОВИЧ

2300 WEST CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах; займається перегляданием абстрактів; виготовле контракти купна і продажі; переправляє спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і проч справи. 191—

ПАТЕНТИ

BRYANT AND LOWRY

Registered Patent Attorneys,

310 VICTOR BUILDING, WASHINGTON, D. C.

Пишіть по Описи і Шкіци та гарно ілюстровану Патентову Книжку. Обі висилаємо, на жадание, даром. Пятнадіть також над якым винаходом працюєте тепер і пришліть нам шкіц і опис до перегляднення, щоб забезпечити ваші права сейчас.

Найбільшим досвідом, умірковані ціни, скора обслуга, понад 25 літ практики. На ваші запитки відповідаємо даром.

СТЕФАН І. ЄВУСЯК

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга чесна і дешева.

Достарчуємо автомобілі на весіля, хрестини і другі оказії. Удавайтесь до свого!

ОФІСИ:

77 Morris St., Jersey City, N.J.

Tel. Montgomery 1745

46 Prospect Av., Bayonne, N.J.

Telephone 540

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

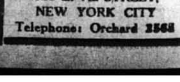

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

Telephone: Orchard 2568